

HEILSA

Kykurnar hava eina viðtøkna “umvælingarskipan”, sum skal finna út av brekum og síðan rætta hesi fyri at minka um vandan fyri, at vit gerast sjúk

Nýggj vitan leiðir til nýggjar viðgerðir móti krabbameini

Nýggj vitan um, hvussu krabbameinskyknur gerast mótstøðuførar móti viðgerð, hjálpir granskarum at skilja, hvussu kyknurnar umvæla skaðar á sínar ílegur undir viðgerð. Nýggja vitanin kann eisini hjálpa til við menningini av betri viðgerðarhættum móti mótstøðuførum krabbameinskyknunum

Vilmund Jacobsen

Nýggj altjóða gransking gevur eina betri fatan av, hvat tað er, sum hendir, tá krabbameinskyknur gerast mótstøðuførar.

Professarin, Jiri Bartek, sum arbeiðir á miðstöðini hjá Kræftens Bekæmpelse innan gransking av krabbameini, hevur sjálvur luttikið í nevndu gransking.

Tað eru krabbakyknur, sum gerast mótstøðuførar yvirfyri viðgerð við heilivági av slagnum, PARP-tálmara, sum ljóskastarin í hesi altjóða gransking hevur verið settur á.

PARP-tálmari er eitt nýtt slag av heilivági, sum eitt nú verður brúktur til at viðgera sjúklingar, um orsøkin til krabbasjúkuna er brek í íleguni, BRCA2. Brekið í BRCA2 kann eitt nú elva til krabbamein í brósti ella eggjastokkum.

Frágreiðingin til, at nakrar krabbakyknur gerast mótstøðuførar, er, at tær umframt BRCA2 eisini mangla umvælingarenzymið ella kveiki, sum verður rópt PARP.

Um PARP vantar, mótstøðuførir virknaðurin av PARP-tálmaranum,

og krabbameinskyknurnar kunnu halda fram við at veksa.

Nýggju úrslitini geva eina vitan um nakrar av teimum mest grundleggjandi eginleikunum í kyknunum, og útlitini eru lovandi.

Professarin, Jiri Bartek, sum starvast fyri Kræftens Bekæmpelse, hevur tikið lut í nýggju granskingini

Dagligir skaðar

Professarin, Jiri Bartek, sigur, at úrslitini frá nýggju altjóða granskingini kunnu brúkast til at menna nýggjar viðgerðarhættir móti mótstøðuførum krabbameinskyknunum.

Úrslitini geva bæði vitan um heilt grundleggjandi mekanismur innan Dna-umvælingar, eins og úrslitini benda á, at krabbameinskútar, sum eru mótstøðuførir mótvegis PARP-tálmara, orsaka brekum í øðrum umvælingarproteinum, kanska kunnu viðgerast við stráluviðgerð ella øðrum hættum fyri kemoviðgerð, sigur professarin.

Dna'ð í okkara kyknunum er dagliga fyri skaðum, sum kunnu elva til krabbamein.

Læknavísundin heldur seg vita, at hvønn dag standast umleið 70.000 brek ella feilir í hvørji einstastu kyknu í líkaminum. Hesi brek kunnu standast, tá kyknurnar deila seg ella sum avleiðing av krabbameinselvandi evnum sum eitt nú uv-stálum frá sólini ella tubbaksroyki.

Kykurnar hava tíska eina við-

tøkna “umvælingarskipan”, sum skal finna út av brekum og síðan rætta hesi fyri at minka um vandan fyri, at vit gerast sjúk.

Týðningarmikil leiklutur

Proteinini, BRCA1 og BRCA2, spæla ein týðningarmiklan leiklut í umvælingini av okkara ílegum, og eru brek í ílegunum ella kyknunum, veksur vandin fyri krabbameini.

Hetta merkir eitt nú, at arvalig brek í BRCA1 ella BRCA2 kunnu veksa um vandan fyri bróstrabba og krabba í eggjastokkum.

Tað er júst krabbamein, sum orsøk av breki í BRCA1 ella BRCA2, ið kann viðgerast við PARP-tálmara, ið sum navnið bendir á virkar við at blokera proteinið PARP, sum er eitt av umvælingarproteinunum í líkaminum.

Professarin, Jiri Bartek, sigur, at tá hetta hendir, doyggja krabbameinskyknurnar, tí brekini í teimum gerast so mong.

Men, eins og við øðrum viðgerðarhættum, er vandi fyri, at krabbameinskyknurnar eftir eina tíð gerast mótstøðuførar yvirfyri PARP-tálmara, leggur hann aftrat.

Áður hevur læknavísundin ikki vítað, hví hetta hendi, men nýggja altjóða granskingin greiðir nú neyvari spurningin um innaru partarnar í krabbameinskyknunum.

PARP og PARP

Náttúrligi virknaðurin hjá PARP í kyknunum er at seta smá sukurmýl - ella sukurmolekyli - á eina røð av proteinum, sum hava til uppgávu at viðlíkahalda dna'ð og umvæla brek.

PARP virkar øvut av PARP.

PARP beinir nevnliga burtur sukurmýlini ella sukurmolekylini. Javnvágin millum hesi bæði fær í vanligum kyknunum “umvælingarmekanismurnar” at umvæla arvafrøðiligar skaðar.

Við at tálma PARP í krabbameinskyknunum verða brekini á dna'ð ikki rættað og vilja í staðin hópa seg upp á ein slíkan hátt, at krabbameinskyknurnar at enda doyggja.

Kelda: www.cancer.dk